

Drachten, Wetterwille

QuickScan

JM ecologie b.v., 2022

QuickScan Drachten, Wetterwille

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R22.016

Status

1.0 (definitief)

Datum

2022-02-21

Opdrachtgever

Interra Maatwerk LLP

Oer de feart 163

8502 CV Joure

Auteur

Stef Kooijman

Controle

Henri Zomer

Voorpagina

Hoofdingang ROC Friese poort

Te citeren als

Kooijman, S., 2022. QuickScan Drachten, Wetterwille; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R22.016 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12

8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Globale ligging.....	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland.....	2
1.4	Scope van de QuickScan.....	4
1.5	Werkwijze.....	4
2	Beschrijving locatie en ingreep.....	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	9
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	10
3.1	Vogels.....	10
3.2	Vleermuizen.....	12
3.3	Overige zoogdieren.....	13
3.4	Libellen.....	13
3.5	Overige fauna	13
3.6	Vaatplanten	14
3.7	Zorgplicht	14
4	Effecten en gevolgen.....	15
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	15
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	15
5	Mitigerende maatregelen	17
5.1	Jaarrond beschermde nesten van vogels; nader onderzoek	17
5.2	Algemene broedvogels; mitigatie	18
5.3	Vleermuizen; mitigatie en nader onderzoek	19
5.4	Zorgplicht; mitigatie.....	20
6	Conclusie.....	21
	Geraadpleegde bronnen.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Interra Maatwerk LLP heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Wetterwille in Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens om op het bestaande terrein gebouwen te slopen en een woonwijk te realiseren.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in Drachten, ten zuidoosten van Leeuwarden en ten noordoosten van Heerenveen. Ten westen van Drachten ligt het Natura-2000 gebied Nationaal Park De Alde Feanen. De ruime omgeving van het plangebied bestaat uit agrarisch en stedelijk gebied. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode stip) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. Soorten van de Vogelrichtlijn;
2. Soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'Andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg (en mogelijk vanaf ca. 2022 Friesland) geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B

geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3,5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bouw- en isolatiewerkzaamheden, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciale gebiedsbescherming) en de bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecologen Stef Kooijman en Thijs de Haan van JM ecologie b.v. op 8 februari 2022. Het bezoek is uitgevoerd van 09:00 tot 10:45 uur, bij 8°C en 2Bft, op een bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen aan de Wetterwille in Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Friesland. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit woonwijken (zie afbeelding 2.1). Ten oosten van het plangebied bevindt zich een schoolgebouw met bakstenen muren en dakpannen daken. In het plangebied zelf bevindt zich een schoolgebouw met een plat dak met dakbedekking en bestaat voor het grootste deel uit muren zonder spouw en houten kozijnen. Het noordelijke deel van het gebouw bevat wel een spouw en open stootvoegen. Ten zuiden van het schoolgebouw bevindt zich een gymzaal met een plat dak en bestaat uit muren van golfplaten zonder spouw. De westkant van het plangebied bestaat uit een ruigte van bosschages, bomen en een watergang. Ten noorden van het plangebied bevindt zich ook een watergang. Op het terrein bevinden zich enkele bomen en ten zuiden van het plangebied is een houtwal. Zie afbeeldingen 2.2 tot en met 2.18 voor een impressie van het plangebied.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Hoofdingang schoolgebouw

Afbeelding 2.3. Opening langs afwerking daklijst.

Afbeelding 2.4. Houten kozijnen.

Afbeelding 2.5. Open stootvoegen in noordelijke deel van schoolgebouw.

Afbeelding 2.6. Bakstenen muur met open stootvoegen.

Afbeelding 2.7. Houten kozijnen en open stootvoegen in muur op 1^e verdieping.

Afbeelding 2.8. Bomen en bosschages op het terrein.

Afbeelding 2.9. Gebouw van gymzaal.

Afbeelding 2.10. Golfplaten muur van gymzaal.

Afbeelding 2.11. Binnenkant gymzaal.

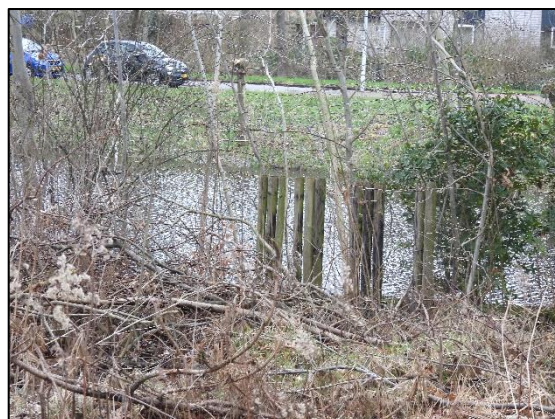
Afbeelding 2.12. Houtwal ten zuiden van plangebied.

Afbeelding 2.13. Ruigte in westen van plangebied.

Afbeelding 2.14. Holten in bomen.

Afbeelding 2.15. Watergang ten noordwesten van plangebied.

Afbeelding 2.16. Nest van mogelijk zwarte kraai.

Afbeelding 2.17. Watergang ten noordoosten van plangebied.

Afbeelding 2.18. Haag ten oosten van plangebied.

2.2 Ingrep

De opdrachtgever is voornemens om op het bestaande terrein een woonwijk te realiseren. De huidige gebouwen in het plangebied worden gesloopt, verder is de exacte nieuwe situatie en de planning niet bekend. In deze QuickScan wordt daarom ook uitgegaan van het verwijderen van bomen en bosschages en het dempen of uitbreiden van watergangen.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term “verstoringzone”. Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort met expert judgement bepaald aan de hand van deze verstorende effecten en omgevingselementen, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat in ca. 2022 in de provincie Fryslân mogelijk een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. Vogels die vallen in categorie 1 tot en met 4 zijn in concept aangevuld met de volgende soorten: aalscholver, blauwe reiger, bosuil, draaihals, dwergstern, grote stern, grote zilverreiger, huiszwaluw, ijsvogel, lepelaar, noordse stern, purperreiger, raaf, ringmus, stormmeeuw, torenvalk, zeearend, zwarte specht, zwarte stern en zwartkopmeeuw. De concept soorten worden meegenomen in de QuickScan omdat de bouw- en sloopwerkzaamheden plaatsvinden in 2023.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder ‘Jaarrond beschermd’. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder ‘Algemene broedvogels’.

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat in ca. 2022 in de provincie Fryslân mogelijk een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. Vogels die vallen in categorie 5 zijn in concept aangevuld met de volgende soorten: bergeend, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, eider, gekraagde roodstaart, glanskop, grote mantelmeeuw, grutto, kleine bonte specht, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, kraanvogel, middelste bonte specht, oeverzwaluw, paapje, ruigpootuil, scholekster, spreeuw, strandplevier, visdief en zilvermeeuw. De concept soorten worden meegenomen in de QuickScan omdat de bouw- en sloopwerkzaamheden plaatsvinden in 2023.

Jaarrond beschermd (categorie 1 tot en met 4)

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. De bomen binnen de verstoringszone van de werkzaamheden zijn gecontroleerd op boomnesten. Er is in een boom in de ruigte in het westen van het plangebied, een nest van mogelijk zwarte kraai aangetroffen (zie categorie 5). Op basis van beschutting rondom het nest en de structuur van het nest wordt gebruik door sperwer uitgesloten. Ook wordt op basis van structuur gebruik door ransuil uitgesloten. In het verstoringsgebied, ten noordoosten van het plangebied, is in een boom nog een nest van mogelijk zwarte kraai waargenomen. Ook hier wordt op basis van beschutting gebruik door sperwer uitgesloten. Echter wordt op basis van structuur van het nest gebruik door ransuil niet uitgesloten.

Op basis van aanwezig habitat met bijbehorende urbane verstoring, afwezigheid van palen en masten binnen de verstoringszone, afstand tot grote wateren en zoute milieus en de afwezigheid van overige boomnesten binnen het plangebied kunnen nesten van aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, buizerd, draaihals, dwergstern, grote stern, grote zilverreiger, havik, lepelaar, noordse stern, oehoe, ooievaar, purperreiger, raaf, ringmus, roek, slechtvalk, torenvalk, wespendif, zeearend, zwarte stern, zwarte wouw, zwarte specht en zwartkopmeeuw worden uitgesloten. Ook voor kerkuil en steenuil is geen geschikte broedlocatie vanwege de afwezigheid van holtes en openingen in (en dus toegang tot) de omliggende gebouwen. Voor de grote gele kwikstaart is geschikt broedbiotoop afwezig vanwege de afwezigheid van een stromende beek of rivier. Voor de ijsvogel is geschikt broedbiotoop afwezig omdat hoge, steile oevers aan de watergangen in het plangebied ontbreken. Er zijn geen nesten aangetroffen van de huiszwaluw, waardoor de aanwezigheid van de huiszwaluw binnen het plangebied wordt uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. De daken van de woningen in omgeving van het plangebied bieden potentieel geschikte nestgelegenheden voor gierzwaluw en huismus. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw, huismus en ransuil in het plan- en verstoringsgebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw, huismus en ransuil staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Er is in een boom in de ruigte in het westen van het plangebied en in een boom ten noordoosten van het plangebied, een nest van mogelijk zwarte kraai aangetroffen. Ten zuiden van het plangebied is in een houtwal een nest van waarschijnlijk ekster waargenomen. In enkele bomen in de ruigte in het westen van het plangebied zijn holten gemaakt door spechten aangetroffen. Als deze holten groot genoeg zijn kunnen hierin soorten als pimpelmees en koolmees komen te broeden. Echter is geen sprake van een ecologisch zwaarwegende reden voor eerdergenoemde soorten omdat het slechts een enkel nest en enkele nestmogelijkheden betreft en er tevens voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn, waardoor de instandhouding van de soorten niet in gevaar worden gebracht. Daarom worden zwarte kraai, ekster, pimpelmees en koolmees net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

Er is in het plan- en verstoringsgebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen in het plan- en verstoringsgebied kunnen soorten als merel en vink tot broeden komen. In het riet van de watergangen en de vijver kunnen watervogels zoals wilde eend, meerkoet en waterhoen tot broeden komen. De aanwezigheid van algemene broedvogels kan daarom niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foeragegebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foeragegebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foeragegebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

In en binnen de verstoringszone van het plangebied is gezocht naar potentiële verblijfsplaatsen voor vleermuizen. In de ruigte in het westen van het plangebied zijn mogelijk geschikte holten in bomen aangetroffen welke kunnen dienen als kraam-, zomer- en/of paarverblijf voor boombewonende vleermuissoorten zoals rosse vleermuis of watervleermuis en als paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis. Daarom kan de aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten in het plangebied niet worden uitgesloten. Het gebouw van de gymzaal bestaat uit een muur van metalen golfplaten zonder spouw en heeft een plat dak, waardoor er in het gebouw geen geschikte verblijflocaaties voor vleermuizen aanwezig zijn. Het schoolgebouw bestaat uit houten kozijnen met gaten en spleten waarachter ruimte is welke kan dienen als zomer- of paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis en/of laatvlieger. Het noordelijke deel van het schoolgebouw bestaat uit bakstenen muren met een spouw, welke te betreden is voor vleermuizen via de open stootvoegen. De spouw kan dienen als kraam-, zomer-, en/of paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger en als paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis. De aanvliegbaarheid van deze mogelijke verblijfplaatsen is goed. Daarnaast kunnen ook de gebouwen in omgeving van het plangebied dienen als kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis of laatvlieger en als paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis. De aanwezigheid van boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen in het verstoringsgebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op potentiële vleermuisverblijfplaatsen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

In het plan- en verstoringsgebied zijn lijnvormige elementen zoals bomenrijen die mogelijk dienen als vliegrouteondersteuning voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikte vliegrouteondersteuning aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentiële vliegrouteondersteuning beschouwd.

Foerageergebied

Door de aanwezigheid van water en bomenrijen is het plan- en verstoringsgebied geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied enkele waarnemingen bekend zijn van een beschermde zoogdiersoort. Het gaat hier om otter. Naast de bekende beschermde soort kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Echter worden deze op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en binnen de verstoringszone van het plangebied.

Otter

Otters leven in oeverzones die liggen in gebieden met voldoende dekking en rust (Zoogdiervereniging, z.d.). Op basis van urbane verstoring en onvoldoende dekking in de watergangen wordt aanwezigheid van de otter in het plan- en verstoringsgebied uitgesloten.

3.4 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde libellensoorten. Het gaat hier om groene glazenmaker en sierlijke witsnuitlibel. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Echter worden deze op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en binnen de verstoringszone van het plangebied.

Groene glazenmaker

De groene glazenmaker plant zich voort in sloten, plassen en petgaten met een dichte mat krabbenscheerplanten. De imago's houden zich op in de buurt van de voortplantingswateren (Vlinderstichting, z.d.). In de watergangen rondom het plangebied is aanwezigheid van krabbenscheer niet bekend waardoor de aanwezigheid van groene glazenmaker in het plan- en verstoringsgebied kan worden uitgesloten.

Sierlijke witsnuitlibel

De sierlijke witsnuitlibel plant zich voort in beschutte oevers van meren, veenplassen, vijvers en dode rivierarmen met een rijke onderwatervegetatie. De imago's houden zich op in de buurt van de voortplantingswateren (Vlinderstichting, z.d.). Op basis van aanwezig habitat wordt de aanwezigheid van sierlijke witsnuitlibel in het plan- en verstoringsgebied uitgesloten.

3.5 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals dagvlinders, reptielen, kreeftachtigen, vissen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat.

3.6 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde vaatplanten. Het gaat hier om groot spiegelklokje en stijve wolfsmelk. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Echter worden deze op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in het plan- en verstoringsgebied.

Groot spiegelklokje

Het groot spiegelklokje groeit op open, zonnige, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems (zowel op zand, zavel, leem, lichte klei als löss en mergel). Ze groeit op zandige stroomruggen in rivierdalen, op open plekken van dijken en bermen, in graanakkers, op stoppelvelden en braakliggende terreinen (FLORON verspreidingsatlas, z.d.). De waarneming betreft een ingezaaide bloeiende plant. Op basis van aanwezig habitat binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van groot spiegelklokje, kan worden uitgesloten dat deze soort aanwezig is binnen het plangebied.

Stijve wolfsmelk

De stijve wolfsmelk groeit op open, zonnige tot licht beschaduwde, vochtige, stikstofrijke, matig voedselrijke, weinig of niet bemeste klei-, en mergelbodems, vaak op stenige plaatsen (FLORON verspreidingsatlas, z.d.). Er is één waarneming gedaan tijdens een kilometerhoktelling ten noorden van het plangebied. Op basis van aanwezig habitat binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van stijve wolfsmelk, kan worden uitgesloten dat deze soort aanwezig is binnen het plangebied.

3.7 Zorgplicht

In de waterlichamen in het plangebied komen diverse vrijgestelde amfibiesoorten voor zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Daarnaast zijn waarschijnlijk algemene vissoorten zoals blankvoorn, baars, karper en snoek aanwezig. Omdat er sloten worden gedempt of uitgebreid worden deze amfibie- en vissoorten behandeld in het kader van de zorgplicht.

Consequenties van de ingreep op potentiële aanwezigheid van algemene amfibie- en vissoorten staan beschreven in paragraaf 4.2.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen. In dit geval wordt een uitzondering gemaakt voor algemene amfibie- en vissoorten omdat er sloten worden gedempt of uitgebreid.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten van vogels	Gierzwaluw, huismus en ransuil	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Boombewonende en gebouwbewonende soorten	3.5	Potentieel
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Zorgplicht	Waarschijnlijk
Vissen	Algemene zoetwatersoorten	Zorgplicht	Waarschijnlijk

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten van vogels

Onder de daken van de woningen in het verstoringsgebied bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw en huismus. Deze soorten zijn dusdanig gewend aan een urbane en humane omgeving dat de geplande bouw- en sloopwerkzaamheden geen significant effect zullen hebben op het broedsucces. Ook onder de daken van het schoolgebouw ten oosten van het plangebied bevinden zich mogelijk nesten van gierzwaluwen en huismus. Ook in dit gebouw geldt dat de geplande werkzaamheden niet storend zijn voor gierzwaluwen. Echter, verdwijnt een deel van de functionele leefomgeving voor huismus, zoals de haag op de oostelijke grens van het plangebied, welke zorgt voor dekkingsmogelijkheden.

Daarnaast is in een boom ten noordoosten van het plangebied een nest van mogelijk ransuil aangetroffen. De geplande werkzaamheden hebben tot gevolg dat deze wordt verstoord. Het verstoren en van jaarrond beschermde nesten en rustplaatsen van vogels is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het plan- en verstoringsgebied kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Ook kunnen bestaande nesten vernield worden wanneer bomen en bosschages worden verwijderd in het vogelbroedseizoen. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Verblijfplaatsen van vleermuizen

In het schoolgebouw en in holten in bomen in het plangebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van één of meerdere soorten vleermuizen. De sloop van het schoolgebouw en de kap van bomen met holten hebben tot gevolg dat eventueel aanwezige verblijfplaatsen verdwijnen. Daarnaast bieden ook de gebouwen in het verstoringsgebied geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Wanneer 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Het verstoren en verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Zorgplicht voor amfibie- en vissoorten

In de watergangen worden algemene amfibie- en vissoorten verwacht. Wanneer de watergangen worden gedempt of uitgebreid wordt de leefomgeving van deze soorten aangetast. Om te voorkomen dat de dieren worden gedood tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden is het wenselijk om, ten behoeve van de zorgplicht, de vervolgstappen te nemen die genoemd staan in paragraaf 5.4.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde nesten van vogels	Huismus en ransuil	3.1	Potentieel	Mitigatie en nader onderzoek
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel	Mitigatie
Vleermuizen	Boombewonende en gebouwbewonende soorten	3.5	Potentieel	Mitigatie en nader onderzoek
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Zorgplicht	Waarschijnlijk	Mitigatie
Vissen	Algemene zoetwatersoorten	Zorgplicht	Waarschijnlijk	Mitigatie

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

5.1 Jaarrond beschermde nesten van vogels; nader onderzoek

Nader onderzoek huismus

In het schoolgebouw ten oosten van het plangebied bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde vogelnesten van huismus. Door de geplande werkzaamheden verdwijnt een deel van de functionele leefomgeving voor huismus, zoals de haag op de oostelijke grens van het plangebied, welke zorgt voor dekkingsmogelijkheden in de omgeving van de potentiële nestplaatsen. Het ongeschikt maken van deze potentiële nestplaatsen, door het verwijderen van de functionele leefomgeving is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Daarom moet, voordat de werkzaamheden van start kunnen gaan, eerst nader onderzoek worden uitgevoerd om de aanwezigheid van nestplaatsen te bevestigen dan wel uit te sluiten.

Het nader onderzoek naar huismus bestaat uit minstens twee veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken. Een bezoek heeft een lengte van een half uur.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen nesten van huismus aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de jaarrond beschermde nesten van huismus. Indien er echter nesten van huismus worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

Mitigatie of nader onderzoek ransuil

Er is een nest van mogelijk ransuil aangetroffen in het verstoringsgebied. Het verwijderen, ontoegankelijk of ongeschikt maken van dit nest is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Omdat het nest buiten het plangebied valt en de boom niet wordt gekapt, dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de ransuil te worden uitgevoerd. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen voor het broedseizoen van ransuil zijn maart tot en met juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer, uitzonderingen op deze regel.

Wanneer de werkzaamheden starten in het broedseizoen van de ransuil dient vooraf nader onderzoek te worden uitgevoerd om het gebruik van de nestplaats te bevestigen dan wel uit te sluiten. Het gebruik van het nest door ransuil kan worden aangetoond door het uitvoeren van twee tot vier gerichte veldbezoeken. Deze moeten overdag na zonsopkomst plaatsvinden in de periode maart tot en met half mei, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Een bezoek heeft een lengte van een half uur.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat het nest niet in gebruik is, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft het jaarrond beschermde nest van ransuil. Indien er echter gebruik van het nest wordt gemaakt, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld buiten het vogelbroedseizoen te werken of het aanbieden van alternatieve nestmogelijkheden in omgeving.

5.2 Algemene broedvogels; mitigatie

Mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten worden voorkomen. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Deze preventieve maatregelen mogen echter niet in strijd zijn met andere beschermde natuurwaarden, in dit geval de haag op de oostelijke grens van het plangebied welke onderdeel kan zijn van de functionele leefomgeving van huismus.

Dit kan op de volgende manieren:

- Door, ruim voor het vogelbroedseizoen, het kappen van bomen en struiken binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor soorten zoals houtduif, merel en vink. Daarbij is het wenselijk om nieuwe nestmogelijkheden te creëren, of nestmogelijkheden elders te verbeteren, door het (terug)plaatsen van inheemse vegetatie.
- Door, ruim voor het vogelbroedseizoen, het korthouden van de oevervegetatie zoals riet binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor verschillende soorten watervogels zoals wilde eend, meerkoet en waterhoen. Daarbij is het wenselijk om nieuwe nestmogelijkheden te creëren, of nestmogelijkheden elders te verbeteren, door het (terug)plaatsen van inheemse vegetatie.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog te worden gecontroleerd op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.3 Vleermuizen; mitigatie en nader onderzoek

Mitigatie

Om effecten van lichtuitstraling op potentiële verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied te voorkomen wordt geadviseerd om eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van de gebouwen in omgeving van het plangebied. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Nader onderzoek

Het schoolgebouw en de holten in bomen in het westen van het plangebied dienen mogelijk als kraam-, zomer- of paarverblijfplaats voor vleermuizen. Het verwijderen, ontoegankelijk maken of verstoren van dergelijke verblijfplaatsen is een overtreding van de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming. Er dient doormiddel van nader onderzoek te worden uitgezocht of vleermuizen daadwerkelijk verblijven in het plangebied en hoe ze gebruik maken van het plangebied. Daarop kan beoordeeld worden of de effecten van de geplande werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk maken op deze verbodsartikelen.

Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijven van gebouwbewonende vleermuizen bestaat uit vijf veldbezoeken. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 30 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de drie bezoeken moet 's ochtends voor zonopkomst worden uitgevoerd, de overige bezoeken worden 's avonds na zonsondergang uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen bestaat uit vier veldbezoeken. Twee van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 30 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de twee bezoeken moet 's avonds na zonsondergang worden uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 15 september, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Indien uit het nader onderzoek naar vleermuizen blijkt dat het schoolgebouw en de holten in bomen in het plangebied niet worden gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen, dan is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van vleermuisverblijfplaatsen. Indien er echter verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving.

5.4 Zorgplicht; mitigatie

Mitigatie

In de watergangen en vijver binnen het plangebied komen algemene soorten amfibieën en vissen voor. Deze zijn beschermd onder de zorgplicht en mogen niet opzettelijk gedood worden waardoor de volgende mitigerende maatregelen worden aangeraden:

- De watergangen en de vijver dienen niet gedempt of uitgebreid te worden bij temperaturen onder het vriespunt.
- Bij het droogleggen van een deel van een watergang dienen alle amfibieën en vissen een vlucht mogelijkheid richting een ander deel van de watergang te hebben.
- Bij het droogleggen van een complete waterpartij of watergang dient een erkend ecooloog aanwezig te zijn. Deze biedt ecologische begeleiding. Wanneer het waterpeil laag genoeg is zal de ecooloog de waterpartij afvissen en de gevangen amfibieën en vissen overbrengen naar een geschikte watergang of waterpartij welke onaangetast blijft nabij het plangebied.

6 Conclusie

In opdracht van Interra Maatwerk LLP heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Wetterwille in Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens om op het bestaande terrein gebouwen te slopen en een woonwijk te realiseren. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk een jaarrond beschermd nest van mogelijk huismus en ransuil, algemene broedvogels, verblijfplaatsen van vleermuizen en algemene amfibie- en vissoorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd en dienen enkele mitigerende maatregelen te worden genomen.

Het nader onderzoek naar huismus bestaat uit minstens twee veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken. Een bezoek heeft een lengte van een half uur.

Het nest van ransuil valt in het verstoringgebied en de boom wordt niet gekapt, waardoor de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de ransuil dienen te worden uitgevoerd. Wanneer de werkzaamheden starten in het broedseizoen van de ransuil dient vooraf nader onderzoek te worden uitgevoerd om het gebruik van de nestplaats te bevestigen dan wel uit te sluiten. Het gebruik van het nest door ransuil kan worden aangetoond door het uitvoeren van twee tot vier gerichte veldbezoeken. Deze moeten overdag na zonsopkomst plaatsvinden in de periode maart tot en met half mei, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Betreft algemene broedvogels heeft het de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Als toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin van het vogelbroedseizoen, dan dient het plangebied ruim voor aanvang van het broedseizoen preventief ongeschikt gemaakt te worden door het verwijderen van bomen en struikgewas in het plangebied en het korthouden van de oevervegetatie van de watergangen. Deze preventieve maatregelen mogen echter niet in strijd zijn met andere beschermde natuurwaarden. Daarbij is het wenselijk om nieuwe nestmogelijkheden te creëren, of nestmogelijkheden elders te verbeteren door het (terug)plaatsen van inheemse vegetatie. Indien gestart wordt te midden van het vogelbroedseizoen, dient er eerst een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecooloog.

Ook dient nader onderzoek te worden uitgevoerd om mogelijk gebruik van potentiële vleermuisverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten te bevestigen dan wel uit te sluiten. Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijven van gebouwbewonende vleermuizen bestaat uit vijf veldbezoeken. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 30 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de drie bezoeken moet 's ochtends voor zonsopkomst worden uitgevoerd, de overige bezoeken worden 's avonds na zonsondergang uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Daarnaast dient nader onderzoek te worden uitgevoerd om mogelijk gebruik van potentiële vleermuisverblijfplaatsen van boombewonende soorten te bevestigen dan wel uit te sluiten. Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor boombewonende soorten bestaat uit vier veldbezoeken. Twee van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 30 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de twee bezoeken moet 's avonds na zonsondergang worden uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 15 september, moeten nog

twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Voor gebouwbewonende vleermuizen die mogelijk een verblijfplaats hebben in de omgeving van het plangebied, dient verstoring door bouwverlichting te worden voorkomen door eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van deze locaties. Bij voorkeur wordt bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Algemene amfibie- en vissoorten zijn beschermd onder de algemene zorgplicht en mogen niet opzettelijk gedood worden waardoor de watergangen niet gedempt of uitgebreid dienen te worden bij temperaturen onder het vriespunt, alle amfibieën en vissen een vlucht mogelijkheid richting een ander deel van de watergang dienen te hebben en het droogleggen van een complete watergang onder toezicht van een ter zake kundige ecooloog dient plaats te vinden.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 2 februari 2022.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>